

Til § 25

Det foreslås i stk. 1, at en faglig voldgiftsret består af en opmand og 4 andre medlemmer. Bestemmelsen indeholder en angivelse af, hvorledes en faglig voldgiftsret sammensættes. De fleste overenskomster, der indeholder fagretlige regler, har tilsvarende bestemmelser. I almindelighed medvirker 2 partsudpegede medlemmer fra hver side og 1 opmand.

Efter stk. 2 og 3 foreslås det, at parterne kan beslutte at etablere voldgiftsretten med blot et partsudpeget medlem fra hver side eller helt uden partsudpegede medlemmer, ligesom parterne kan beslutte at udvide formandskabet med yderligere 2 opmænd, således at formandskabet i alt består af 3 opmænd. Baggrunden for sådanne beslutninger kan bl.a. være, at sagen er særlig principiel, eller at der på anden måde er særlige hensyn, der bedst varetages ved at ændre på den gangse sammensætning af en faglig voldgiftsret.

Til § 26

Den foreslåede bestemmelse indeholder de regler om inhabilitet, der gælder for henholdsvis partsudpegede voldgiftsretsmedlemmer og opmænd i en faglig voldgift.

Ifølge den gældende lovs § 6, stk. 1, som er ordrettet taget i lovforslagets § 6, stk. 1, gælder retsplejelovens inhabilitetsregler for dommere (§§ 60-61) såvel for Arbejdsrettens ordinære faglige dommere og deres suppleanter som for formandskabets medlemmer og sekretariatslederen. Herefter må de ikke handle som dommere i sager, hvor de f.eks. selv er part eller interesseret i udfaldet, har aflagt vidnesbyrd eller handlet som rettergangsfuldmægtig, eller når der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at rejse tvivl om deres fuldstændige upartiskhed. Det har altid været antaget, at der stilles helt samme habilitetskrav til medlemmerne af Arbejdsrettens formandskab som til dommerne ved de almindelige domstole. Det samme gælder sekretariatslederen, når denne er beskæftiget med tvistløsning.

Derimod er habilitetskravene til de faglige dommere mere moderate, jf. herved den aftale af 15. marts 1948 mellem Dansk Arbejdsgiverforening, De Samvirkende Fagforbund i Danmark og Den Faste Voldgiftsret, der er medtaget som bilag 5 i betænkning nr. 1318/1996 om revision af lov om Arbejdsretten. Det er i betænkning nr. 1318/1996 om revision af arbejdsretsloven s. 41 udtalt, at disse principper fortsat kan tjene som fortolkningsbidrag, ligesom der er henvist til dem i betænkning nr. 685/1973 om Arbejdsretten s. 25.

Om de faglige voldgiftsretter hed det i 1910-Normen for regler ved behandling af faglig strid, at ingen kan være medlem af en voldgiftsret, når sagen »drejer sig om et spørgsmål vedrørende arbejdsforholdene på det arbejdssted, hvor vedkommende har personlig interesse«. Denne inhabilitetsregel suppleredes i den tilhørende vejledning med en udtalelse om, at en voldgiftsmand eller opmand bør vige sit sæde, hvis han eller hun står i et så nært familiemæssigt eller personligt forhold til nogen af parterne eller er så personligt interesseret i afgørelsen, at vedkommendes upartiskhed efter almindelig naturlig opfattelse må anses for at være truet. Det samme gælder, hvor en voldgiftsmand, uden at hans stilling som mæglingsmand eller organisationsleder har nødvendiggjort det, på udpræget måde har taget parti i sagen, før den blev indbragt for retten.

Det foreslås i stk. 1, at det ikke er muligt at være voldgiftsmedlem i situationer, hvor der er personlige interesser involveret. De foreslåede habilitetskrav til voldgiftsmedlemmerne svarer indholdsmæssigt til § 10 i 1910-Normen. Kravene reflekterer, at voldgiftsmedlemmerne som organisationsrepræsentanter kan forlige sagen, jf. lovforslagets § 28, stk. 3, og ved flertalsbeslutning - uden opmandens inddragelse - afgøre sagen, jf. § 28, stk. 1. Ved at lovfæste kravene understreges de faglige voldgiftsretters karakter af retsinstans.

I lighed med tidligere er inhabilitetsbestemmelsen i stk. 1 ikke til hinder for, at de partsudpegede voldgiftsmedlemmer er ansatte eller valgte fra vedkommende arbejdstager- eller arbejdsgiverorganisation. Der er heller ikke noget til hinder for, at vedkommende voldgiftsmedlem konkret har beskæftiget sig med sagen, f.eks. som mæglingsmand eller organisationsrepræsentant. Det afgørende er alene, at vedkommende voldgiftsmedlem ikke må have en personlig interesse i sagen.

Inhabilitetsbestemmelsen indebærer, at udpegede voldgiftsmedlemmer ikke kan afgive forklaring for voldgiftsretten, medmindre parterne er enige herom. Det klare udgangspunkt er, at personer, der føres som vidner, ikke tillige kan fungere som voldgiftsmedlemmer og dermed være med til at træffe afgørelse i sagen. Herved undgås det, at udfaldet af en faglig voldgiftssag kan kritiseres som værende retssikkerhedsmæssigt betænkeligt på grund af en personel sammenblanding af vidner og voldgiftsmedlemmer.

I øvrigt har det af hensyn til effektiviteten i systemet betydning, at de udpegede medlemmer af voldgiftsretten som nævnt har kompetence til at indgå for-